

TILBAKEMELDING FRÅ KOMMUNEBESØK I KARMØY KOMMUNE 16.11.99

INNLEIING

Statens utdanningskontor var på kommunebesøk i Karmøy kommune den 16. november 1999. Utdanningskontoret sitt føremål med slike besøk er å fremje dialog og kontakt og å få konkret kunnskap om situasjonen i kommunen. Dette var det tredje kommunebesøket utdanningskontoret har hatt på Karmøy. Denne gongen hadde utdanningskontoret ønskje om å få sjå nærare på det som skjer ute på skolenivået. Kommunen planla detaljane i programmet i samarbeid med utdanningskontoret og sende inn utfyllande dokument før besøket. Utdanningskontoret er godt nøgd med dette førearbeidet.

Ved kommunebesøket i Karmøy deltok følgjande frå kommunen: Ordførar Kjell Arvid Svendsen, rådmann Arnt Mogstad, leiar for hovudutvalet Børge Thingbø, leiar elevråd Glenn Kristian Saue, leiar FAU Leif Meling, etatsjef skole- og kultur Tor-Arne Sølørødal, avd. sjef skole Kjell M. Flotve, avd. leiar spes. undv. Tor-Yngvar Benestvedt, tillitsvald Åge Wiksnes, leiar for PP-tenesta, pedagogisk konsulent John Rullestad, førstekonsulent Ørjan Røed, rektor ved Stangeland ungdomsskole Aksel Rødsand, undervisningsinspektør ved Stangeland u.sk. Signy Wiksnes, kurskoordinator Andreas Holvik og rettleiarane Kjell Olav Leirvåg, Linda V. Sjøen og Margareth Refsnes. Fleire av desse ovannemnde personane deltok berre på delar av møtet.

Frå utdanningskontoret deltok utdanningsdirektør Sigmund Sunnanå, rådgivar Audun Gjerde og førstekonsulent Jan Edvard Olsen.

I samband med hovudvalet for skole- og kultur sitt besøk i Stavanger den 4. og 5. februar 2000, gav utdanningsdirektøren ein førebels tilbakemelding i samband med kommunebesøket på Karmøy den 16.11.99.

Den endelege rapporten er skriven med utgangspunkt i kommunebesøket, innsende dokument og annan kontakt mellom utdanningskontoret og Karmøy kommune.

KVALITETSUTVIKLING OG KVALITETSVURDERING

Utviklingsarbeid

Opplæringssetaten i Karmøy framstår som utviklingsretta og vaken for nye idear. Kommunen har gjennom mange år vore i fremste rekkje når det gjeld utviklingsarbeid i grunnskolen. I tillegg til å drive aktivt nybrottsarbeid i eigen kommune, har også representantar frå både grunnskolar i Karmøy og skolesektoren sentralt i kommunen hatt inspirasjons- og rettleiingsoppgåver i andre kommunar i Rogaland og andre delar av landet.

Kommunen har m.a. lagt vekt på å styrkje tilpassa opplæringsorganisering av skoledagen og har i lang tid hatt opplegg med økonomisk sjølvstyre ved skolane sine.

Heilskapstenkinga er tydeleg og synleg i dei rammestyrande dokumenta kommunen har utarbeidd. Kommunen si rammestyrt gir den enkelte skole/lærar lokal fridom.

Kommunen tek sikte på å samlokalisere rettleiingstenesta og PP-tenesta i 2001. Gjennom denne modellen vil det etter kommunen si meining m.a. vere enklare å drive førebyggjande arbeid blant elevar med særskilde behov. Vidare blei det understreka at det er viktig å finne

balansen mellom administrativt og pedagogisk arbeid. Kommunen gir uttrykk for at det kjem mange utspel frå sentrale styresmakter, og dette gir støtte og inspirasjon i skolekvardagen. Nokre gonger kan det likevel vere vanskeleg å innpasse desse utspela i kommunen/skolen sine planar. Det blei også peika på at den økonomiske støtta frå staten ikkje alltid er slik ein skulle ønskje seg.

Pedagogisk senter framstår som ein god støttespelar for skolane sitt utviklingsarbeid. Karmøy valde å oppretthalde sitt pedagogiske senter, i motsetnad til mange andre større kommunar som desentraliserte rettleiingsressursane til den enkelte skolen. Fleire av desse kommunane byggjer no opp ein meir sentralisert teneste igjen. Bakgrunnen for Karmøy sin modell var at skoleadministrasjonen på sentralt nivå ikkje hadde kapasitet til å ta seg av koordineringsarbeidet og gi den enkelte skolen hjelp og fagleg støtte. Den nye læreplanen har ført til eit stort behov for fagleg påfyll. Kwart år blir det skipa til 30-40 kurs i kommunen og i samarbeid med andre kommunar. Etter utdanningskontoret si meining har kommunen funne fram til eit godt og veltilpassa opplegg. Utdanningskontoret vil også gi ros for den kompetanseutviklingsplanen som blei utarbeidd i samband med innføring av L97. Vidare vil vi framheve at kommunen også har interessante prosjekt på fleire andre område, som t.d. internasjonalisering.

Etter det vi kan sjå er det god kommunikasjon mellom skolesektoren sentralt i kommunen og den einskilde skole. Dette gir eit godt grunnlag for lokalt utviklingsarbeid. Vi vil også i denne samanhengen framheve som positivt at Karmøy var tidleg ute med å delegere mesteparten av økonomiansvaret til rektorane sine, noko som gjer det enklare for skoleleiarane å drive heilskapsplanlegging.

Skolevurdering

Utdanningsdirektøren vil framheve som særleg positivt at opplæringsetaten tek sikte på å utarbeide ein kvalitetsperm for skolen. Ein tek her utgangspunkt i skolevurderingsopplegget ”How good is our school”. Arbeidsgruppa som er nedsett tek også utgangspunkt i ein perm som er laga i Larvik kommune. Utdanningsdirektøren meiner det er positivt at kommunar i Rogaland kan dra nytte av erfaringar frå andre kantar av landet. Vidare er det også positivt at Karmøy er i ferd med å vidareutvikle ulike typar vurderingsverktøy til bruk i KRL-faget, skolebibliotek, god skoleleiing, god klasseleiing, elevrollen, lærarrollen og arbeidsmåtar. Systemet har vore ute til prøving på ulike område, og det er nå meininga at permen skal ut til skolane til utfylling.

Klassemiljø-prosjektet

Utdanningskontoret vil også framheve klassemiljø-prosjektet i Karmøy. Etter vår meining har kommunen lagt ned eit grundig og omfattande arbeid i ein fire-årsperiode for å sikre ein god skolestart og eit best mogleg klassemiljø for elevane. Senter for atferdsforskning (SAF) har i samarbeid med kommunen hatt det faglege ansvaret for gjennomføringa av prosjektet. Etter vår meining er dette eit godt døme på korleis spesialpedagogiske kompetansesentra kan samspele med praksisfeltet ute i kommunane. Etter vår vurdering har også SAF hatt utbyte av dette samarbeidet. I tillegg vil vi også framheve det positive i at kommunen har arbeidd systematisk over ein såpass lang periode. Vidare har vi også merka oss at Karmøy kommune også på dette området har vore viljuge til å dela sine erfaringar med andre. I modellen for samarbeidet med SAF var det lagt opp til at Karmøy kommune sjølv skulle i stigande grad overta ansvaret for eiga kursverksemd i dette prosjektet. Dette er etter vår meining ein god måte å drive kompetanseutvikling på. Det har også vore positivt at PP-tenesta i Karmøy har vore ein aktiv samarbeidspart i dette prosjektet.

Pedagogisk psykologisk teneste

Utdanningskontoret har følgd utviklinga av PP-tenesta sidan omorganiseringa i 1992. Kommunen har opplyst at kontoret har 15 fagpersonar og to stillingar som er vakante. PP-tenesta har hatt hovudfokus på elevar med særskilde behov, og skoleutvikling har også stått sentralt i arbeidsfeltet. Tenesta ser ei stor utfordring i å arbeide systemisk, men etter PP-leiaren sin oppfatning har kontoret allereie kome eit stykke på veg når det gjeld slike arbeidsmåtar. Eit godt døme på dette er den sentrale rolla PP-tenesta har hatt i samband med klassemiljø- prosjektet. Kommunen gir også uttrykk for at det ligg ei stor utfordring i å vidareutvikle samarbeidet med Pedagogisk senter. Vidare ser PP-tenesta ei viktig oppgåve i å oppretthalde motivasjonen i skolen i ein krevjande kvardag. Diverre viser det seg at det er vanskeleg å halde på psykologane i tenesta.

Skolebibliotektenesta

Utdanningsdirektøren er samd med kommunen i at det er naudsynt å ha ei oppegåande skolebibliotekteneste for å kunne følgje opp intensjonen i læreplanen om den kunnskapsøkjande eleven. Vidare ser vi det som særleg positivt at kommunen tok initiativ for å få i gang utdanning av skolebibliotekarar. Utdanninga er nå avslutta med heile 32 deltakarar som fekk med seg eit godt og nyttig studieinnhald. Etter det vi kan forstå har kommunen lagt til rette for å få ei god og føremålstenleg teneste. Det ser også ut til at ein har kome langt når det gjeld gjennomføring av planen. Utdanningskontoret positivt på at kommunen også på dette området er viljug til å dele sine erfaringar med andre kommunar.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Det er i dag om lag 15 elevar pr. maskin i grunnskolen i Karmøy og målsettjninga er å kome ned på 5 elevar pr. maskin. Alle skolane har vore kopla i nettverk sidan våren 1998. Utdanningskontoret vil framheve som særleg positivt at kommunen har prioritert IKT i grunnskolen over ein lengre periode. Dei siste fire åra har kommunen sett ei årleg ramme på kr 725.000,-. Det har vore arbeidd systematisk i forhold til standard programvare, pedagogisk programvare og kommunikasjon. Utdanningskontoret vil understreke at ein må sjå desse løyvingane i lys av dei store utfordringane skolen står overfor, med omsyn til oppgradering av datautstyr, innkjøp av aktuell programvare og naudsynt opplæring. Ein må sjå beløpet i relasjon til at kommunen har mange skolar og eit høgt elevtal og at IKT er ført opp som satsingsområde i sentrale dokument. Sett på bakgrunn av at Karmøy har vore ein føregangskommune når det gjeld IKT, er det viktig å syte for at skolen får tilført tilstrekkeleg med midlar for å kunne vidareføre denne positive utviklinga. Det blei også understreka frå kommunen si side at skolane treng ressursar til eigen IKT-rettleiar.

Skolebesøk

Besøket i Karmøy vart gjennomført med møte på Stangeland ungdomsskole. Ved dette kommunebesøket hadde utdanningskontoret uttrykt ønskje om å få sjå nærare på det som skjer på skolenivået. Vi fekk her ei grundig og interessant orientering av rektor Aksel Rødsand om verksemda ved skolen. Skolen har hatt storklasseundervisning sidan 1989 der lærarane i større grad har vore rettleiarar i staden for å drive med ”tavleundervisning”. Prosjektmetodikk har også vore nytta i lengre tid. Skolen har drive utviklingsarbeid på mange område, og vi vil i denne samanhengen trekkje fram arbeidet med å gjere skolebiblioteket meir tenleg som pedagogisk reiskap. Det blei her peika på at hovudårsakene til at ein har lukkast så godt, er at ein har sikra god tilgang til biblioteket saman med brukaropplæring for både elevar og lærarar.

Det spesialpedagogiske tiltaket "Veksthuset" er etter vår meining velfungerande. Det er positivt at denne avdelinga har nært samarbeid med den øvrige delen av skoleverksemda. Fleire av elevane i "Veksthuset" er integrert i vanlege klassar i delar av skoleveka. Vidare er det positivt at dei svakaste av desse elevane også blir tekne godt vare på i den vidaregåande skolen. Det blir då ei utfordring å leggje til rette for at dei andre elevane også skal få eit godt og tilpassa opplegg når dei kjem over i vidaregåande opplæring. Kommunen skal ha ros for god tilrettelegging av arbeidsplassar for desse elevane når dei blir eldre. Anten får dei arbeidsplass eller aktivitetstilbod. Vidare merka vi oss at det er godt samarbeid mellom dei ulike etatane i kommunen når det gjeld desse elevane.

Skolebruksplanen 1998

Av skolebruksplanen frå 1998 går det m. a. fram at Karmøy kommunestyre vedtok å oppheve kretsgrensene i kommunen 1987. I staden blei det oppretta inntaksområde. Kommunen arbeider nå med ein ny skolebruksplan. Utdanningsdirektøren rår til at kommunen nyttar heimelen i § 8-1 i opplæringslova til å gi forskrifter om kva for skole dei ulike områda i kommunen soknar til.

ØKONOMI OG FORVALTNING

Driftsrammer

Samla årstimar i prosent av minstetimetallet etter fag- og timebyteplanen er 165 % for Karmøy. Snittet for Rogaland ligg på 182 %, medan landstalet ligg på 184 %. Hovudårsaka til at Karmøy ligg så lågt på GSI-statistikken, er etter vårt syn at kommunen nyttar relativt lite ressursar til delingstimar utanom valfag. Denne ressursinnsatsen er etter vår meining for låg sett på bakgrunn av at det gjennomsnittlege elevtalet pr. klasse berre ligg litt under landsgjennomsnittet.

Ser ein ressursinnsatsen samla for delingstimar u/valfag og spesialundervisning ligg kommunen også lågt her. Rett nok er ressursramma til spesialundervisning noko høgare enn ramma som blir nytta til delingstimar, men når vi ser at det er relativt mange elevar som skal få hjelp innafor denne ramma, vil vi be kommunen vurdere om desse elevane får tilstrekkeleg hjelp. Av GSI-statistikken går det elles fram at det er gjort enkeltvedtak for 7,6 % av elevane i Karmøy, medan landssnittet og snittet for Rogaland ligg på 6,1 %. Sentrale styresmakter har gitt uttrykk for at spesialundervisning skal vere ein eksklusiv rett for dei få. Det er samstundes vist til at den store utfordringa vil vere å gi tilpassa opplæring til alle elevar. Kommunane i Rogaland gir uttrykk for at dei tek sikte på å følgje opp dette. Dette vil truleg føre til at skolane må hjelpe fleire elevar innanfor sine "ordinære rammer". Vi reknar med at "trykket på" ressursramma til generelle styrkingstiltak vil auke også i Karmøy kommune.

Vi ser av GSI-statistikken at Karmøy kommune ligg relativt lågt når det gjeld samla timeramme til grunnskolen. På den andre sida ser vi at driftsutgiftene pr. elev ligg på kr 44.194, d.v.s. litt over gjennomsnittet for landet. Dette skuldast i stor grad at Karmøy har ein kostnadskrevjande skolestruktur. Kommunen må då sjølv vurdere kostnadene knytta til skolestrukturen opp mot ønskje og krav om å oppretthalde, eventuelt vidareutvikle kvaliteten ellers i skolen.

UTVIKLINGSOMRÅDE FOR KOMMUNEN

Innleiingsvis i denne tilbakemeldinga har utdanningsdirektøren gitt uttrykk for at skolesektoren i Karmøy framstår som utviklingsretta og at kommunen på fleire område er inspirator for andre kommunar. Likevel ser utdanningsdirektøren eit par utviklingsområde som kommunen må arbeide vidare med.

Karmøy kommune har ulike tiltak på vaksenopplæringsfeltet, men manglar planverk på dette området. Kommunen bør snarast slutføre arbeidet med planen for vaksenopplæringa og i den samanhengen avklare både behov og rettar.

Vi registrerar at kommunen ønskjer å følgje opp intensjonane i St meld nr 23 om at spesialunder-visning skal vere for dei få – elevar med moderate vanskar bør kunne få den tilrettelegginga dei treng innafør ordinære rammer. I endringsarbeidet på dette området er det viktig at kommunen heile tida har rettstryggleiken for den enkelte eleven for auge og ikkje gjennom-fører tiltak som svekkar retten til spesialundervisning etter kapittel 5 i opplæringslova.

Utdanningsdirektøren har også merka seg at PP-tenesta har vanskar med å halde på psykologane. Kommunen bør derfor ta initiativ for å sikre betre kontinuitet for denne faggruppa i tenesta.

AVSLUTTANDE MERKNADER

Utdanningskontoret fekk godt innsyn i utviklinga i skolesektoren gjennom kontaktbesøket. Besøket stadfester vår oppfatning om god kontakt mellom skolekontoret og skolesektoren i Karmøy kommune.

Opplegget og gjennomføringa av besøket gav nyttig og god informasjon på mange område. Det var særleg positivt å få møte representantane frå elevrådet og FAU.

Statens utdanningskontor takkar Karmøy kommune og Stangeland ungdomsskole for eit verdfullt og vel tilrettelagt kontaktmøte. Vi ønskjer lukke til med det vidare arbeidet med utviklinga av skolen.